

Sygn. akt IV U 55/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2023 roku

Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Alina Kordus-Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2023 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania **P. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 13 grudnia 2022 roku

Zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 13 grudnia 2022 roku w ten sposób, przyznaje ubezpieczonemu P. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 9 października 2021 roku do dnia 9 listopada 2021 roku oraz prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 1 września 2022 roku do dnia 30 września 2022 roku oraz stwierdza, że ubezpieczony nie jest zobowiązany do zwrotu zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 7510,76 zł (siedem tysięcy pięćset dziesięć złotych siedemdziesiąt sześć groszy),

Wniosek ubezpieczonego zawarty w piśmie z dnia 1 czerwca 2023r. o zwrot zapłaconych przez ubezpieczonego świadczeń wraz z odsetkami przekazuje do rozpoznania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T..

Sędzia Alina Kordus-Krajewska

IVU 55/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13.12.2022 r. ZUS Oddział w T. działając:

na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1133), Oddział odmówił ubezpieczonemu prawa do:

zasiłku chorobowego od 09.10.2021 r. do 09.11.2021 r.

świadczenia rehabilitacyjnego od 01.09.2022 r. do 30.09.2022 r.

na podstawie art. 84 ust. 1, ust. 2 pkt 3, ust. 4 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 423) Oddział zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 7.510,76 zł.

Na ustaloną kwotę składa się:

należność główna 7.024,42 zł z funduszu chorobowego od 9.10.2021 r. do 9.11.2021r. i świadczenia rehabilitacyjnego od 1.09.2022 r. do 30.09.2022 r.

odsetki 486,34 zł z funduszu chorobowego.

Organ rentowy podał, że w dniu 5 listopada 2021 r. w G. ubezpieczony brał udział jako muzyk w koncercie oraz na festynie rodzinnym we wrześniu 2022 r. w T. brał udział jako akustyk. W ocenie organu podejmowane czynności nie były czynnościami życia codziennego, co oznacza, że ubezpieczony wykorzystał zwolnienie lekarskie i świadczenie rehabilitacyjne niezgodnie z jego celem.

Ubezpieczony P. K. złożył odwołanie od decyzji.

Wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie o braku obowiązku zwrotu kwoty 7 510,76 zł.

Ubezpieczony wyjaśnił, iż jego udział w koncercie i festynie nie był związany z wykonywaniem pracy zarobkowej. Za udział w tych wydarzeniach nie otrzymał żadnego wynagrodzenia.

Ponadto podkreślił, że świadczenia funduszu chorobowego i świadczenie rehabilitacyjne przyznane zostały w związku ze stwierdzoną u ubezpieczonego depresją. Wykonywanie muzyki oraz udział w wydarzeniach związanych z jej wykonywaniem jest pasją ubezpieczonego i stanowi dla niego istotny element procesu dochodzenia do zdrowia w związku ze stwierdzoną depresją.

Wydając zaskarżoną decyzję organ ograniczył się do stwierdzenia faktu uczestniczenia przez ubezpieczonego w wydarzeniach związanych z wykonywaniem muzyki, w żaden sposób nie odniósł się natomiast do tego, czy i w jakim zakresie tego rodzaju działania mogą pozytywnie wpływać na zdrowie ubezpieczonego, co potwierdzają posiadane zaświadczenia lekarskie.

Dalej podano, że postępowanie przed organem ubezpieczeniowym prowadzone jest według zasad określonych przepisami kodeksu postępowania administracyjnego, które nakładają na organ podejmowania wszelkich działań niezbędnych dla wszechstronnego wyjaśnienia sprawy. Organ, nie zebrał w należyty sposób materiału dowodowego niezbędnego dla wyjaśnienia sprawy i wydania decyzji. W szczególności nie starał się uzyskać żadnych dowodów pozwalających na stwierdzenie, iż rzeczywiście doszło do wykorzystania przyznanych mu świadczeń z ubezpieczenia społecznego niezgodnie z przeznaczeniem. Lakoniczność uzasadnienia zaskarżonej decyzji również nie pozwala na ocenę przesłanek, którymi kierował się organ.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyjaśniono że od 9.06.2014 r. do 9.11.2022 r. ubezpieczony zatrudniony był w (...) w T., który wypłacił ubezpieczonemu zasiłek chorobowy od 9.10.2021 r. do 9.11.2021 r. w kwocie 3.589,12 zł. Następnie na podstawie decyzji z 6.05.2022 r. płatnik wypłacił ubezpieczonemu świadczenie rehabilitacyjne od 1.09.2022 r. do 30.09.2022 r. w kwocie 3.435,30 zł.

Po otrzymaniu informacji o niewłaściwym wykorzystywaniu przez Pana P. K. zwolnienia lekarskiego i świadczenia rehabilitacyjnego ZUS Oddział w T. przeprowadził postępowanie wyjaśniające.

Pismem z 16.11.2022 r. Pan P. K. potwierdził udział w koncercie w dniu 5.11.2021 r. w G. i na festynie rodzinnym w T. jako akustyk we wrześniu 2022 r.

Dalej podano, że przeprowadzenie kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnienia lekarskiego od pracy z powodu choroby nie jest przeszkodą w przypadku gdy zgodnie z zaleceniem lekarza podanym na druku ZUS ZLA - „chory może chodzić”. Stanowisko takie zostało potwierdzone w wyroku Sądu Apelacyjnego z 12 listopada 2002 r. (sygn. akt III A Ua 3189/01, Pr. Pracy 2003/10/43). Zdaniem Sądu Apelacyjnego adnotacja na zwolnieniu lekarskim o treści - "pacjent może chodzić" nie usprawiedliwia wykonywania jakiegokolwiek pracy przez chorego. Taki zapis upoważnia

go jedynie do wykonywania zwykłych czynności życia codziennego, np. poruszania się po mieszkaniu, udania się na zabieg, czy kontrolę lekarską, wyjścia po lekarstwa do apteki, czy po produkty żywnościowe lub na spacer.

Zdaniem organu rentowego podejmowane przez Pana P. K. działania w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie są czynnościami życia codziennego, co oznacza, że ubezpieczony wykorzystywał zwolnienie lekarskie i świadczenie rehabilitacyjne niezgodnie z jego celem. Dlatego też Pan P. K. nie ma prawa do zasiłku chorobowego od 9.10.2021 r. do 9.11.2021 r. i świadczenia rehabilitacyjnego od 1.09.2022 r. do 30.09.2022 r., a wypłacony za ten okres zasiłek chorobowy w kwocie 3.589,12 zł i świadczenie rehabilitacyjne w kwocie 3.435,30 zł jest świadczeniem nienależnie pobranym i podlega zwrotowi wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 22 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia i świadczenia rehabilitacyjnego za miesiąc kalendarzowy, w którym stwierdzono takie okoliczności.

Na podstawie art 84 ust. 1-la ustawy systemowej, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Odsetki, z zastrzeżeniem ust. 1a, są naliczane od dnia następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty.

W razie zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń, w terminie wskazanym w decyzji zobowiązującej do zwrotu tych należności, nie nalicza się odsetek od spłaconych należności za okres od dnia przypadającego po dniu wydania decyzji do dnia spłaty.

Zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 3 ustawy systemowej, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego, co do których stwierdzono, że w okresie ich pobierania świadczeniobiorca wykonywał w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystywał zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Kwoty nienależnie pobranych świadczeń ustalone prawomocną decyzją oraz kwoty odsetek i kosztów upomnienia, zwane dalej "należnościami z tytułu nienależnie pobranych świadczeń", podlegają potrąceniu z wypłacanych świadczeń, a jeżeli prawo do świadczeń nie istnieje - ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej, z zastrzeżeniem ust. 8c. (art. 34 ust. 4 ustawy systemowej).

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony P. K. od dnia 9.06.2014 r. do dnia 9.11.2022 r. był zatrudniony w (...) w T. na stanowisku kierownika gospodarczego.

Dowód: wywiad zawodowy w aktach ZUS

Ubezpieczony przeszedł operacje kręgosłupa w marcu 2021r. W połowie sierpnia 2021r. P. K. wrócił do pracy. Z uwagi na problemy w pracy, zachowanie kierownictwa, które ocenił jako mobbing, zaczął w październiku 2021r. leczenie u psychiatry początkowo z rozpoznaniem reakcji adaptacyjnej, utrzymujących się zaburzeń nastroju, następnie z uwagi na narastające zaburzenia rozpoznano epizod depresyjny. Uprzednio w 2019 ubezpieczony leczył się także u psychologa z uwagi na problemy związane z rozwodem.

W 2021r. ubezpieczony był w związku z A. K., z którą wychowuje jej dwóch synów z poprzedniego związku oraz wspólną dwuletnią córkę. W marcu 2022r. wybuchł pożar domu w którym miał zamieszkać z rodziną. Problemy z pracą i remontem miały wpływ na utrzymującą się niezdolność do pracy ubezpieczonego.

Dowód: zaświadczenie o stanie zdrowia k. 3 akt ZUS, dokumentacja lekarska k. 56-66 akt sprawy, zeznania świadka A. K. - protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 00:26: 02 k. 34v, przesłuchanie ubezpieczonego- protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 01:17:29 k. 36v,

Na podstawie zaświadczenia lekarskiego seria ZQ nr 8500847, które potwierdzało niezdolność do pracy od 9.10.2021 r. do 9.11.2021 r. (...) wypłacił ubezpieczonemu zasiłek chorobowy od 9.10.2021 r. do 9.11.2021 r. w kwocie 3.589,12 zł. Na podstawie decyzji z 6.05.2022 r. płatnik wypłacił ubezpieczonemu świadczenie rehabilitacyjne od 1.09.2022 r. do 30.09.2022 r. w kwocie 3.435,30 zł. Ubezpieczony od dnia 9 października 2021 roku pobierał zasiłek chorobowy a od dnia 8 kwietnia 2022 roku ww. zostało przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego z uwagi na reakcje na ciężki stres, zaburzenia adaptacyjne, epizod depresyjny. Kolejnymi decyzjami prawo do świadczenia rehabilitacyjnego było przyznawane P. K. nieprzerwanie do dnia 2 kwietnia 2023 roku. Świadczenie rehabilitacyjne przyznane decyzją z dnia 17.11.2023r. za okres od 3 stycznia 2023 do dnia 2 kwietnia 2023r. zostało przyznane z uwagi na nasilenie objawów depresyjnych oraz nasilenie dolegliwości bólowych kręgosłupa z promieniowaniem do lewej stopy.

Dowód: karta wypłaty zasiłku i świadczenia rehabilitacyjnego k.58-60 akt ZUS, dokumentacja od lekarza psychiatry (k. 55-66); - wnioski i decyzje w przedmiocie świadczenia rehabilitacyjnego (k. 1-18 akt rentowych – wniosek o świadczenie rehabilitacyjne).

Organ rentowy w dniu 12 września 2022r. otrzymał pisemną ale niepodpisaną przez byłego męża A. K. informację o niewłaściwym wykorzystywaniu przez Pana P. K. zwolnienia lekarskiego i świadczenia rehabilitacyjnego polegającym na graniu koncertu w dniu 5.11.2021r. oraz wykonywaniu pracy jako akustyk we wrześniu 2022r.

ZUS Oddział w T. przeprowadził postępowanie w sprawie uprawnień ubezpieczonego do zasiłku chorobowego od 8.10.2021 r. do 7.04.2022 r. i świadczenia rehabilitacyjnego od 8.04.2022 r. do 30.11.2022 r.

W dniu 4.11.2022 r. wezwano ubezpieczonego P. K. do złożenia wyjaśnień i udzielenia informacji do przedłożonej dokumentacji w sprawie wykorzystywania zwolnień lekarskich i świadczenia rehabilitacyjnego.

Pismem z 16.11.2022 r. P. K. potwierdził udział w koncercie w dniu 5.11.2021 r. w G. i na festynie rodzinnym w T. jako akustyk we wrześniu 2022 r.

Dowód: zawiadomienie za załącznikami z k. 1-27 akt ZUS, pismu ubezpieczonego z dnia 16 listopada 2022r. k. 48-50 akt ZUS, oświadczenia k. 52-54 akt ZUS,

Pan P. K. będąc na zwolnieniu lekarskim uczestniczył w jednym koncercie jako muzyk. W dniu 5 listopada 2021 roku w G. odbył się koncert zespołu (...), który został zorganizowany przez M. D.. (...) nie był zespołem komercyjnym, jak również takiego charakteru nie miała podejmowana przez niego działalność. Koncert w G. był koncertem pożegnalnym, który kończył istnienie tego zespołu. Z uwagi na cel przewodni koncertu założeniem było zagranie na nim wyłącznie przez członków (...), w tym P. K.. Sam koncert trwał ok. 2 godzin, licząc dwie przerwy które miały miejsce podczas występu, jednak członkowie (...) przyjechali do G. wcześniej celem przygotowania do koncertu, w tym odbycia próby. P. K. jedynie na początku koncertu grając na gitarze basowej stał, ale w dalszej części koncertu ograniczył swój wysiłek, poprzez wykonywanie koncertu w pozycji siedzącej na przygotowanym wcześniej krześle. Cała kwota pozyskana ze sprzedaży biletów (ok. 2.000 zł) została przeznaczona na pokrycie kosztów organizacji występu zespołu tj. wynajęcie sali, nagłośnienie, akustykę i obsługę oraz koszty transportu i po podsumowaniu nie zostało już środków finansowych do podziału między członków zespołu. P. K. powrócił do domu w godzinach nocnych, wracając jako pasażer.

Dowód: zeznania świadka A. K. - protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 00:26: 02 k. 34v, przesłuchanie ubezpieczonego- protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 01:17:29 k. 36v, zeznania świadka M. D. -- protokół elektroniczny z dnia 24 maja 2023r. od 00:02:04 k. 51

W dniu 3 września 2022 roku w T. na osiedlu (...) odbył się festiwal rodzinny zorganizowany przez proboszcza tamtejszej parafii. Na tym festynie firma (...) świadczyła usługi z zakresu dostarczenia i obsługi nagłośnienia. Jednak – z uwagi na sytuację osobistą – M. R. potrzebował nagłego zastępstwa. W ramach „koleżeńskej przysługi” na udzielenie pomocy zgodził się P. K.. Ww. w trakcie festynu obsługiwał mikser dźwiękowy i odpowiadał za włączanie muzyki w przerwach między wypowiedziami konferansjerów. Całość imprezy trwała kilka godzin. P. K. nie został zatrudniony przez ww. firmę w tym czasie, jak również nie otrzymał z tego tytułu wynagrodzenia.

Dowód: zeznania świadka A. K. - protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 00:26: 02 k. 34v, zeznania świadka M. R. - protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 00:12: 57 k. 34v i od 01:02:47 k.36 ,przesłuchanie ubezpieczonego- protokół elektroniczny z dnia 26 kwietnia 2023r. od 01:17:29 k. 36v,

Powyzsze zdarzenia nie miały negatywnego wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego. Terapia zaburzeń adaptacyjnych jest skoncentrowana przede wszystkim na redukcji czynników stresogennych i ubezpieczony podjął działania w tym kierunku: rozwiązał umowę o pracę, podejmował czynności mające na celu znalezienie zatrudnienia, które dałoby mu stabilizację finansową. Kontakt z innymi ludźmi, czy to w ramach niewielkich spotkań towarzyskich czy podczas uroczystości rodzinnej, jest pozytywnym aspektem w procesie zdrowienia, zwłaszcza jeśli od tych osób otrzymuje się odpowiednie wsparcie psychiczne. Nie bez znaczenia jest fakt, iż lekarz leczący zalecił mu w ramach terapii jak najczęściej uprawiać swoje hobby w postaci grania na instrumencie muzycznym solo i w zespole oraz realizować zainteresowania akustyczne, dodatkowo dużo spacerować na łonie natury i poprawiać kondycję fizyczną.

Udział P. K. w takich zdarzeniach, jak koncertowanie w dniu 5 listopada 2021 roku oraz pomoc w organizacji festynu rodzinnego we wrześniu 2022 roku nie wpływały negatywnie na proces zdrowienia. Były nie tylko realizowaniem zaleceń lekarza specjalisty psychiatrii, ale też formą szeroko rozumianej terapii.

Od kwietnia 2023r. ubezpieczony jest pracownikiem produkcji.

Dowód: opinia biegłych psychiatrii i psychologa k. 79-84

Sąd zważył co następuje:

Powyzszy stan faktyczny, w przedmiotowej sprawie, ustalony został na podstawie treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz zeznania świadków i ubezpieczonego.

Sąd poza anonimem uznał dokumenty za wiarygodne , albowiem nie budziły one wątpliwości, co do swojej prawdziwości i autentyczności, a w toku postępowania sądowego nie podważano ich wiarygodności. Przesłuchanie ubezpieczonego i świadków korespondowało ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Przesłuchani świadkowie opisali przebieg wydarzeń z dnia 5 listopada 2021 roku oraz z dnia 3 września 2022 roku oraz dolegliwości z którymi zmagał się P. K. w ostatnich latach, a także proces jego leczenia. Zeznania świadków były spójne, logiczne i korespondowały one z treścią załączonych do akt dowodów z dokumentów oraz opinią biegłych. Sąd nie dopatrył się również nieścisłości w zeznaniach odwołującego się, uznając je w całości za wiarygodne. Korespondowały one z treścią zeznań świadków, dopełniając ustalenia faktycznego niniejszej sprawy. Należy podkreślić, że P. K. nie kwestionował swojego udziału w koncercie w dniu 5 listopada 2021 roku oraz udzielania pomocy w organizacji festynu rodzinnego w dniu 3 września 2022 roku. Ww. podnosił jedynie, że nie zgadza się z twierdzeniami organu rentowego o wykorzystaniu przez niego zwolnienia lekarskiego i świadczenia rehabilitacyjnego niezgodnie z ich celem oraz że jego udział w tych wydarzeniach nie był związany z wykonywaniem pracy zarobkowej.

Sąd uznał za miarodajną i kompleksową opinię biegłych. Złożona przez biegłych opinia, uznana została za fachową i przekonującą. Biegli z uwagi na posiadaną wiedzę i doświadczenie zawodowe byli w stanie ustalić fakty potrzebne do sporządzenia opinii jak też wyprowadzić poprawne wnioski, pozostające w zgodzie z zasadami sztuki lekarskiej oraz wiedzą z zakresu danej dziedziny medycyny.

Na wstępie należy wskazać, że ubezpieczony zarzucał w odwołaniu, że postępowanie przed organem ubezpieczeniowym prowadzone jest według zasad określonych przepisami kodeksu postępowania administracyjnego, które nakładają na organ podejmowania wszelkich działań niezbędnych dla wszechstronnego wyjaśnienia sprawy czego nie uczyniono. Należy wyjaśnić, że Sąd w zakresie prawidłowości prowadzonego postępowania przed ZUS może oceniać czy przy wydaniu decyzji wystąpiły przesłanki z art. 477¹⁴ § 2¹ kpc. W przedmiotowej sprawie takie okoliczności nie wystąpiły.

W sprawie należało rozważyć przesłanki art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645), zwanej dalej „ustawą zasiłkową”

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego i opiekuńczego za cały okres tego zwolnienia.

Ocena, czy w danym przypadku wykonywanie przez ubezpieczonego w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pewnych czynności stanowi pracę zarobkową zależy od okoliczności konkretnej sprawy co sąd szerzej przedstawi w dalszej części uzasadnienia.

Odnosząc się do drugiej przesłanki to w piśmiennictwie wskazuje się, że przesłanka wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia określona została bardzo ogólnie, co w konsekwencji powoduje trudności w ocenie poszczególnych zachowań.

Zachowaniem niezgodnym z celem zwolnienia określić można takiego typu postępowanie, które w powszechnym odczuciu jest nieodpowiednie dla osoby chorej i może nasuwać wątpliwości co do rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego (I. Jędrasik-Jankowska, Prawo socjalne. Komentarz..., art. 17). Wykorzystywaniem zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia jest zawsze wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy. Celem zwolnienia od pracy jest zaś odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy, stąd w jego osiągnięciu przeszkodą mogą być wszelkie zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338).

Często do oceny, czy podejmowane przez ubezpieczonego aktywności są niezgodne z przeznaczeniem zwolnienia, często jest potrzebna wiedza medyczna, która pozwoli na ustalenie, czy wykorzystuje on zwolnienie niezgodnie z przeznaczeniem, dlatego przy ocenie uwzględnia się rodzaj choroby i treść zaświadczenia lekarskiego oraz sytuację ubezpieczonego. (zob. Komentarz U. Radziśław do art. 17 ustawy zasiłkowej w programie Legalis.)

Sąd ocenił powyższe w sprawie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w tym opinii biegłych lekarzy i uznał, że stanowisko organu rentowego nie było prawidłowe.

P. K. uczestniczył czynnie – poprzez granie na gitarze basowej - w koncercie zespołu (...), którego ww. był członkiem. Nie było sporne, że był to koncert biletowany. Powyższe zostało przyznane przez organizatora tego wydarzenia M. D., jak również samego odwołującego się. Jednak nie może to automatycznie świadczyć o aktywności podjętej przez P. K. jako o pracy zarobkowej. Należy bowiem zwrócić uwagę, że zorganizowany koncert był wydarzeniem pożegnalnym zespołu założonego przez ubezpieczonego oraz kilku jego znajomych. Powyższe, a nie zarobek, było głównym celem zorganizowania ostatniego koncertu (...), po blisko 10-ciu latach od założenia zespołu. Natomiast kwota uzyskana za sprzedane bilety miała jedynie zrekompensować wydatki poniesione na pokrycie kosztów organizacji występu zespołu tj. wynajęcie sali, nagłośnienie, akustykę i obsługę oraz koszty transportu. Tym samym, w ocenie Sądu aktywności P. K. podjętej w dniu 5 listopada 2021 roku nie można zakwalifikować w kategoriach pracy zarobkowej. Ubezpieczony nie wykorzystał również zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem. W dniu 5 listopada 2021 roku P. K. przebywał na zasiłku chorobowym jedynie z uwagi na nasilenie problemów natury psychiatrycznej, a nie w związku ze schorzeniami kręgosłupa, które uprzednio spowodowały jego absencję w pracy (od marca do sierpnia

2021 roku). Z żadnego dokumentu nie wynika, aby w tym okresie kiedy odbywał się koncert nastąpiło nasilenie dolegliwości bólowych, które uniemożliwiałyby P. K. aktywne uczestnictwo w koncercie i np. wykonywanie utworów na gitarze w pozycji stojącej. Wskazać należy również, że granie na gitarze (solo, jak i w zespole) było w zasadzie jedną z form realizacji przez ubezpieczonego szeroko rozumianej terapii zaleconą przez lekarza psychiatrę. Ponadto z opinii biegłych jasno wynika, że koncertowanie przez P. K. w dniu 5 listopada 2021 roku nie wpłynęła negatywnie na jego proces zdrowienia.

Sąd nie miał wątpliwości, że pomoc udzielona przez P. K. M. R. miała charakter „koleżeńskiej przysługi” i nie była powiązana z uzyskaniem jakiegokolwiek świadczenia pieniężnego, jak również nie w takim celu została podjęta. Tym samym wykluczone jest zakwalifikowanie aktywności podjętej przez ubezpieczonego na festynie rodzinnym w dniu 3 września 2022 roku jako pracy zarobkowej.

Z dokumentacji medycznej zgromadzonej w sprawie wynikało, że w lekarz orzecznik 27.10.2022 ocenił, że należy przyznać świadczenie rehabilitacyjne z uwagi na nasilenie objawów depresyjnych oraz obecnie stwierdzone nasilenie dolegliwości bólowych kręgosłupa z promieniowaniem do lewej stopy. W wyniku orzeczenia zostało przyznane decyzją z dnia 17.11.2023r. świadczenie rehabilitacyjne za okres od 3 stycznia 2023 do dnia 2 kwietnia 2023r.

Sąd miał na uwadze, że całość imprezy tj. festynu trwała kilka godzin, podczas których P. K. obsługiwał mikser dźwiękowy i odpowiadał za wyłączanie muzyki w przerwach między wypowiedziami konferansjerów. W ocenie Sądu powyższe czynności nie wiązały się z większą aktywnością niż ta, która była potrzebna ubezpieczonemu do codziennego funkcjonowania. Nie można ocenić aby podjęte przez niego tego dnia aktywności świadczyły o wykorzystywaniu zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem. Również biegłe stwierdziły, że pomoc w organizacji festynu rodzinnego w dniu 3 wrześniu 2022 roku nie wpływała negatywnie na proces zdrowienia P. K..

Zgodnie z art. 84. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300)- zwanej ustawą systemową osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

2. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia;
- 3) świadczenia z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego, co do których stwierdzono, że w okresie ich pobierania świadczeniobiorca wykonywał w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystywał zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2017 r. II UK 753/15 wskazano, że żaden z przepisów ustawy zasiłkowej nie reguluje odmiennie niż art. 84 ust. 2 ustawy systemowej kwestii zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Innymi słowy do kwestii dotyczącej zwrotu nienależnie pobranych zasiłków chorobowych, mają w pełnym zakresie zastosowanie art. 84 ust. 1, 2 i 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W sprawie nie zostało ustalone aby w okresie pobierania świadczeń ubezpieczony wykonywał w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystywał zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Z podanych wyżej przyczyn, z uwagi na niewystąpienie żadnej z dwóch przesłanek z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, Sąd w punkcie I wyroku – na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. - zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 13 grudnia 2022 roku w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu P. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 9 października 2021 roku do dnia 9 listopada 2021 roku oraz prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 1 września 2022 roku do dnia 30 września 2022 roku oraz stwierdził – na podstawie art. 84 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy systemowej a contrario - że ubezpieczony nie jest zobowiązany do zwrotu zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 7.510,76 zł.

W punkcie II wyroku Sąd – na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. – przekazał do rozpoznania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. wniosek ubezpieczonego P. K. zawarty w piśmie z dnia 1 czerwca 2023 roku (k. 53) o zwrot zapłaconych przez ubezpieczonego świadczeń wraz z odsetkami. O niedopuszczalności drogi sądowej dla rozpoznania roszczeń zgłaszanych po raz pierwszy przed sądem i nierozpoznanych przez organ rentowy decyduje art. 2 § 3, zgodnie z którym nie są rozpoznawane w postępowaniu sądowym sprawy cywilne, jeżeli przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów. Jednakże nie powoduje to odrzucenia odwołania, lecz przekazanie sprawy do rozpoznania ZUS jako innemu organowi w rozumieniu art. 464 § 1 (postanowienie SN z 21.01.2010 r., II UK 165/09, LEX nr 583807).

Wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym (k. 108-108v), po uprzednim poinformowaniu stron o możliwości zamknięcia rozprawy na posiedzeniu niejawnym i umożliwieniu zabrania głosu w piśmie procesowym (k. 87v).

Sędzia Alina Kordus-Krajewska